

*К.е.н., доцент Багрій К.Л.
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету
м. Чернівці
E-mail: kononbagriy@gmail.com*

ПЕРЕВАГИ ІНТЕГРАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ПРИ ОЦІНЦІ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

В даний час існуючі методи аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання не враховують його галузевих характеристик. Немає сумнівів в тому, що підприємства, що належать до різних сфер діяльності, мають унікальну структуру балансу: співвідношення власного капіталу і позикових коштів, довгострокових і короткострокових зобов'язань, структури активів і ліквідності, рентабельності і стабільності фінансових показників [1]. В результаті, підсумки, отримані за допомогою відомих аналітичних теорій, не можуть повністю відобразити реальну ситуацію в галузі. У зв'язку з цим можна зробити висновок, що для отримання найбільш точних результатів в процесі фінансового аналізу необхідно дати комплексну оцінку діяльності.

Попередній аналіз суб'єкта господарювання в цілому може допомогти виявити основні проблеми і виявити можливий потенціал підприємства, який все ще не затребуваний і явно пов'язаний з новими економічними умовами. В основі дослідження лежить інтегральний аналіз при оцінці фінансового стану підприємства. Динамічна зміна фінансових показників допоможе найбільш об'єктивно оцінити суб'єкта господарювання з точки зору фінансового потенціалу та сформулювати найбільш правильну стратегію управління, виходячи з наявних функцій і власних ресурсів.

В рамках теорії оцінки фінансового стану вчені порушують питання вдосконалення даного процесу і пропонують досить багато альтернативних

шляхів реалізації. Разом з цим, за спостереженнями багатьох авторів, найбільш поширеними етапами щодо вдосконалення методів фінансового аналізу є наступні [2]:

- аналіз структури фінансової звітності в рамках подальшого визначення поточної ситуації в організації;

- визначення характерних особливостей значень фінансових коефіцієнтів для галузі, оптимальних рівнів розрахованих показників, що об'єктивно характеризують процес;

- оцінка питомої ваги впливу розглянутих показників на підсумкову оцінку фінансового становища підприємства, враховуючи думки експертів і особливості галузі;

- інтегральна оцінка фінансової діяльності підприємства, виходячи з розрахунків попередніх процедур;

- представлення висновку про фінансову діяльність підприємства, де визначається рейтинг підприємства.

На практиці і в теорії в рамках аналізу фінансового стану господарюючих суб'єктів широко використовується отримана при розрахунку система показників і коефіцієнтів: визначення поточного фінансового стану різних аспектів, прогнозування можливості банкрутства і визначення ключових точок підвищення імовірнісних показників у фінансовій діяльності для поліпшення економіки, поліпшення діяльності не тільки з точки зору основної діяльності, але і на інвестиційних та фінансових ринках [3]. Варто відзначити, що, незважаючи на тривале використання інструментів фінансового аналізу вітчизняними підприємствами, вони ще не розробили визнану систему показників фінансової оцінки, тому складно отримати повну, надійну та об'єктивну інформацію щодо фінансово-економічних умов. Звідси випливає, що використання цілісних оцінок для вирішення проблем представляє особливий інтерес. Впровадження практики використання інтегральної оцінки при оцінці фінансового стану підприємства дозволить вирішити поставлені проблеми будь-якого суб'єкта господарювання.

Зазвичай мета використання інтегральної оцінки полягає в тому, щоб надати загальний індекс, що характеризує швидкість зниження і діапазон відхилення контрольованого значення в цілому, без необхідності визначати будь-який коефіцієнт окремо. Оскільки над цим питанням працюють багато дослідників, питання розробки комплексної методики оцінки фінансового стану на основі інтегральних показників можна вважати вельми актуальним.

На сьогоднішній день існує безліч моделей оцінки фінансового стану підприємств, але так чи інакше всі вони зводяться до розрахунку коефіцієнтів ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості.

У зв'язку з цим при визначенні комплексного інтегрального показника рекомендується проводити розрахунок на підставі коефіцієнтів фінансової стійкості, ліквідності і рентабельності. Нижче більш докладно описані дії аналізу з урахуванням галузевої специфіки:

- по-перше, необхідно розрахувати середнє значення показників галузі з урахуванням масштабу підприємства за останні 5 років, що дозволить порівняти значення показників щодо аналогічних підприємств з однаковим видом діяльності. В аналізі мають брати участь наступні показники: показники фінансової стійкості (коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансового левериджу, коефіцієнт мобільності майна, коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами, коефіцієнт забезпеченості запасів, коефіцієнт покриття інвестицій, коефіцієнт маневреності власного капіталу); показники ліквідності (коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності); показники рентабельності (рентабельність продаж, норма чистого прибутку, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу);

- по-друге, провести розрахунок вищенаведених показників фінансової стійкості, ліквідності та рентабельності за останні п'ять років обраного підприємства;

- по-третє, необхідно оцінити динаміку;

- по-четверте, визначити вагу показника;

- по-п'яте, розрахувати інтегральний показник (I_r) за формулою (1) і зробити висновки:

$$I_r = \sum_{i=1}^n x_i * y_i \quad (1)$$

де x_i - бальна оцінка коефіцієнта;

y_i - питома вага показника.

Перевагами інтегрального аналізу при оцінці фінансового стану є:

- простота;
- унікальність;
- врахування значень коефіцієнтів фінансової стійкості, ліквідності, рентабельності;
- порівняння показників з середньогалузевими за аналогічний період;
- комплексна оцінка.

Таким чином, запропонований варіант інтегрального аналізу при оцінці фінансового стану враховує всі відомі основні коефіцієнти, що характеризують фінансову спроможність, а також галузеву специфіку суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел

1. Марченко В. Інтегральна оцінка рівня забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства. Економічний аналіз. 2019. Т. 29, № 1. С. 149-155.
2. Бержанір І.А. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства. Молодий вчений. 2018. № 2(2). С. 682-686.
3. Паянок Т.М., Савченко А.М., Морозюк А.М. Загальна оцінка фінансового стану підприємства: теоретичні та практичні підходи. Економіка та держава. 2020. № 12. С. 88-94.